

МЕДІЙНА ТА ЦИФРОВА ГРАМОТНОСТІ В УМОВАХ КОНФЛІКТІВ ТА КРИЗ

В умовах збройного конфлікту інформаційна агресія є одним з потужних інструментів впливу. В умовах військових дій на тлі ворожої пропаганди та фейків людина стає мішенню психологічних впливів та маніпуляцій. Поточна ситуація показала, що в умовах агресивного інформаційного впливу сформовані навички медійної та цифрової грамотності стають важливими інструментами виживання.

Аналізуючи медіапростір ми виокремили основні групи отримання громадянами інформації про поточний стан подій в умовах військового конфлікту: державні, приватні ТБ канали, громадські організації, соціальні мережі. Однією з доступніших та зручних форм отримання інформації стали соціальні мережі та месенджери. В даному контексті ми підкреслюємо, що саме месенджери та соціальні мережі стали основними джерелами розповсюдження не тільки офіційної інформації, але й пропаганди та маніпуляцій, в тому числі через фейкові канали. Також соціальні мережі стали джерелами розповсюдження небажаної інформації, наприклад, деякі журналісти та блогери поширювали інформацію, оприлюднення якої стало причиною подальших обстрілів та втрат українською стороною.

Мета моєї роботи: проаналізувати роботу з медійної та цифрової грамотності (ML, DL) проведеної напередодні військового конфлікту, виявити аспекти які не були передбачені минулими курсами, та врахувати їх у подальшій роботі, підготувати експрес-курс з медіа-інформаційної грамотності.

Для розуміння актуальності тем медійно-інформаційної освіти та їх корекції ми проаналізували прогалини у проведеній роботі та розширили теми курсу з урахуванням реалій військового часу. Нами було виявлено, що курс

потребує нових тем, пов'язаних з активністю громадян у соціальних мережах. Зокрема мова йде про аматорські відео та фото з місця подій викладені у публічний простір. Такі матеріали нашкодили державі та її громадянам. Отже, враховуючи зазначені прогалини я прийшла до висновку, що курс потребує розширення та додавання теми стосовно правил поведінки в соціальних мережах.

В результаті ми розробили експрес-курс з інформаційно-медійної грамотності, в який складається з 5 занять та включає основні аспекти, які потрібно знати людині в умовах кризових станів задля зменшення шкідливих інформаційних впливів та підтримання життєстійкості: 1) ознаки фейків та маніпуляцій; способи перевірки інформації; що таке експертна думка; основи психолінгвістичного аналізу текстів; 2) психологічні особливості сприйняття інформації; соціальна інженерія як вид шахрайства; 3) нелінгвістичні засоби впливу на свідомість (фото, відео), онлайн інструменти перевірки фотофейків; 4) соціальні мережі: інформаційна бульбашка; алгоритми роботи СМ. Мова ворожнечі в соціальних мережах та медіа; 5) соціальні мережі в кризових станах.

Представлений курс ставить за мету: 1) розвивати аналітичні здібності; 2) надати основи психолінгвістичного аналізу тексту; 2) працювати над розвитком критичного та логічного мислення; 3) розвинути навички перевірки повідомлень: фейків, маніпуляцій; 4) навчити виявляти мову ворожнечі направлену на дестабілізацію всередині суспільства; 5) надати основи цифрової грамотності; 6) навчити основам кібербезпеки та основам протидії соціальним інженерам; 7) пояснити особисту відповідальність за дії в інтернеті (поширення та публікацію інформації у соціальних мережах, блогах, створення дописів та коментарів).